

ERŐS VÁR



AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

40. ÉVFOLYAM

1974 DECEMBER

8. SZÁM

NÉPI RIGMUSOK KARÁCSONYRA

Vígan zengjetez citerák, Jézus született,
Harsogjatek dob s trombiták, Isten ember lett.
A szűz, ki méhébe fogadá,
Eztet Gábrriel angyal áldottnak mondá.

(Marcali, Somogy m.)

Pásztorok, ne féljetez,
Bethlehembe jöjjetek,
Ott léssen a helyetek.
Néktek éjfél tájban
A barmok pajtájában
Üdvözítónk született.

(Balatonszentgyörgy, Somogy m.)

Nem sajnálom fáradságom,
Csak a Krisztust megláthassam,
Paradicsom mezejében
Arany szőnyeg leterítve,
Közepibe aranybölcső,
Benne fekszik Jézus Krisztus.
Jobb kezében aranyalma,
Bal kezében arany vessző,
Magsuhintá Ő vesszejét,
Zúg az erdő, cseng a mező,
S nem láthaték szebb gyümölcsfát,
Mint a Krisztus keresztfáját,
Mert az vérrel virágozik
Szentlélekkel gyümölcsözik.

(Kalocsa, Pest m.)

Ó, nem is ok nélkül, méltán vígadhatnak,
Mert ma tölt be a szava a szent prófétáknak.
Ma lett nagy örömük a megholt atyáknak,
Vigadj méltán íme, te is bűnös világ.
Mert Áron vesszején nőtt ma egy szép virág,
Ki által megnyílik a bészárt mennyország,
Magszégnyenül pokol s ördögi sokaság.

(Méra, Kolozs m.)



MÁTIS ISTVÁN:

ÁDVENT A VONATON



Mint vonatot a füstje, úgy követett apám búcsúzása:

— Mikor jössz megint?

Most már mindig ezzel a kérdéssel búcsúzik tőlem. Bátyám arca is eltűnik a vonat mellől, amint a mozdony nekiiramodik és belefúrja magát a decemberi ködbe. Körül se nézek, milyen emberekkel utazom. Behúzódok a melegfülke sarkába és a fogastra akasztott kabátomnak támasztom fejem, azután engedem magam rázatni a vonattal. A mögöttem levő ülésen egy asszony csöppnyi gyerekkel hoppázik.

— Kilenc hónapos! — felel egy elmosódó kérdésre. Akaratlanul megfordulok, mert nagyon érdekelnek az ilyen kilenc hónapos emberké. Kék, bolyhos, kötött sapka mosolygó gyermekarcot keretez, bár úgy látszik, hogy a hoppázó nagymamának jobban tetszik a kicsi mosolya, mint a gyermeknek a zötykölő hoppá. A beszélgető utasok zajába süppedek és nézem ismét a szemerohanó vidéket.

Otthon voltam és most megyek haza. Ahol kilencvenéves apám él, az az otthonom, ahol én vagyok az egyik szülő, az a haza. Talán így jönnek majd hazulról haza az én gyermekeim is. Mivel karácsonykor — a hivatásom miatt — én nem utazhatom, így ádventi időben ruccanak haza, hogy megcsókoljam apámat és testvéreimet. Emlékek és gondolatok kergetőznek, amik a múltba röppentenek, hogy a jelenbe rántsanak és a jövőbe száguldjanak. A vonat dohogva rohan, kattogó kerekekkel vonszol előre. Az idő is rohan velünk és vele múlik az élet!

Istenem! Apám elmúlt kilencven esztendő! Elém tűnik botorkáló alakja és fülemben cseng nővérem szava, amint vezeti:

— Nem arra! Egy kicsit jobbra tessék fordulni, ott az ajtó!

Látom tapogató kezét, amint el akar igazodni az elsötétedett világban.

„Jászolágyon szunnyad
Az édes Megváltó . . .
Ott fénylik ő, az új nap,
Kit várva vártunk rég.
Kezdet ő és vég,
Kezdet ő és vég.”

A szomszéd ablaknál ülő férfi mondja a vele szemben ülő kisfiúnak. Úgy vélem, apa és fia. Hasonlítanak egymáshoz.

— No csak, mondd utánam: Jászolágyon . . . szunnyad.

— Mi az a jászolágy? — kérdi félénken a fiú. — Az én ágyam is jászolágy?

— Nem! Te nem istállóban alszol. A jászol az istállóban van. Abból esznek a tehének, borjúk vagy a csacsik. Ugye tudod, hogy Jézus Krisztus miért született istállóban?

— Igen, most már emlékszem, hiszen elmondtad, hogy még a szállodában sem kaptak helyet a szülei, hanem csak egy istállóban.

— Jól emlékszel. Nos hát, amikor megszületett, ott, a jászolban csináltak neki ágyat finom, illatos szénára.

Azután csendesen együtt dúdolják az éneket. Nem figyel rájuk senki. Mindenki mondja a maga élete nehézségeit az eddig soha nem látott útítársának. A második fülkében egy rádió az „Almát eszem . . .” türelmetlen dallamát keveri a kattogó kerekek és az utasok beszédének hangzavarába. A karácsonyi ének elhallgat a szomszéd ablaknál. A vonat egy akácerdőben rohan.

— Nézd csak! Tudod milyen fák ezek? — meg sem várja a feleletet. — Valamikor egy evangélikus lelkész ültette az elsőt az Alföldön, ahol sok a homok. Én a nevét is tudom: Tessedik Sámuelnek hívták. Nagyon jó fa ám ez, mert ahova elültették, ottan nem tudta elfújni a homokot a szél, és hasznos termőfölddé tették vele az olyan földet, ahol addig csak számtövis termett.

Szava belevész a kupé lármájába. Nemsokára látom, hogy vöröspecsenyét játszanak. A gyermek vidám kacagása fel-felcsendül és megritkítja a kupé sűrűsödő levegőjét, mint napugár a ködöt.

Azt hiszem, közben elszunnyadtam. Arra nyitottam ki a szemem, hogy a vonat zökkenve megáll, valahol nyílt pályán, mert nem lát-szik sehol állomás. Megunta a fiú a vöröspecsenyét, mert most már az ablakon néznek ki. A mozdony türelmesen pöfög, majd sikolyként hasítja a ködöt a mozdony sípja és megrándul a vonat, hogy behúzzon az állomásra. Talán egy kis nézelődésre hagyták abba a beszélgetést vagy az éneklést, mert az apa ezzel fordul a fiához:

— Énekeljük csak még egyszer: „Jöjj népek Megváltója! Így kér a föld lakója . . .”

Halkan, egyszerűen énekelnek: fénye van a hangoknak és lebeg a dallam a kupé nehéz levegője felett. Magával ragad engem is. Amikor új volt nekem ez az ének, belém vésődött ez a kép az énekből: „Az éjszaka világos, Az ösvény barátságos.” Karácsonyi szünetre mentem haza, mint diák. Az állomásról ballagtam hazafelé. Élesen rajzolódott elém a táj. Este volt, a hold éles árnyékokat met-szett a csikorgó, havas útra, és olyan mellet feszítő örömmel énekeltem: „Az éjszaka világos, Az ösvény barátságos.” Talán azért, mert a kis, filiabeli templomunkban éppen ádvent esti istentisztelet volt és Édesapám éppen ezt a Krisztus-hívogató, ősi éneket játszotta harmóniumon. Most, amikor emléke felvillant, lelkendező örömmel velük dúdoltam magamban: „Jöjj népek Megváltója! Így kér a föld lakója.”

Arra ocsúdtam fel, hogy mindenki mozgolódik körülöttem. A kaulauz is végigsiet a fülkén és a közli a kötelesség unott hangján:

— Sárbogárd közeledik!

Ádventi útítársaim már az ajtónál álltak. Utánuk igyekeztem, hátha egy úton megyünk tovább, de mire én leszálltam, elkeveredtek a tömegben. Végigjártam a vonatot, amelyik engem tovább vitt, hátha együtt megyünk tovább. Ők másik vonatra szálltak, de itthagyták a két ének dallamát szívemben és akaratlanul dúdoltam: „Jöjj népek Megváltója . . .” és „Jászolágyon szunnyad Az édes Megváltó . . .”

(Kalásztépés — 1973)



Karácsony
estéjén:

A KARÁCSONY SZAVA

Pál, Jézus Krisztus szolgálja, elhívott apostol, kiválasztva az Isten evangéliomának hirdetésére, amelyet előre megígért az ő prófétái álta a szent írásokban az ő Fia felől, aki Dávid magvából lett test szerint, aki Isten Fiának rendeltetett hatalommal a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől, aki által vettük a kegyelmet és az apostolságot, a hitben való engedelmség munkálására az összes pogányok között, az ő nevéért, akik között vagytok ti is, Jézus Krisztus elhívottai... (Róma 1:1-6.)

Olyan ez a ma esti Ige, mint egy szép karácsonyfagyújtás. Boldog, beszédes karácsonyfagyújtás. Közeledünk a karácsonyfa felé és szinte minden gyertyaláng fellobbanása mond valamit nekünk a karácsonyról.

Mert sok szép szava van a karácsonynak. Ahogy kipirult arccal és kinyújtott kézzel visszük a karácsonyi lángot gyertyáról-gyertyára, mindig hallunk valamit a karácsony titkaiból.

A sok szép boldogító beszédből hadd írjunk le ide néhányat.

Az első gyertyaláng talán csak ennyit mond: ünnepe! — Igen, ünnepe van! Szürke hétköznapok, mindennapi munkák és mondanivalók közül kiragog ezen az estén a gyönyörű szó: ünnepe van! És ennek a szónak mindig öröme, ragyogása van. Az ember szeret ünnepelni és a karácsonyi kikapcsolódás különösen is megdobogtatja a szívét.

Egy másik gyertyaláng mellett ez a karácsonyi szó érkezik az emberhez: pihenés! — Igen, ezen az estén és ezen a napokon a pihenés puha órái várnak az emberre. A karácsonynak van olyan szava is, amelyik azt mondja, hogy a karácsony olyan, mint egy pont a hosszú mondat után. Itt meg kell állni. Szünetet kell tartani, mert utána egy új mondat következik. Sokan így néznek a karácsonyra, mint egy aranyos fényes pontra, amire azt mondják: „Nekem pont erre a pontra, erre a pihenésre van szükségem!”

Van olyan gyertyaláng, amelyik mellett ezt a szót hallani: a karácsony öröme! Milyen jó lesz majd örülni, szórakozni, programot csinálni. A szabadnapok szabadsága, sok terve, lehetőségét ad és kínál a karácsonyra készülő és örömet váró embernek.

Sok gyertyaláng világít erre a szóra: a karácsony a ajándék! Igen, milyen jó lesz — mondják milliók — ha eljön a karácsonyeste, akkor megérkezik hozzám a meglepetés. Ajándékot fogok kapni. Talán éppen azt, amire már olyan régóta vágyom és akkor magasra csap fel szememben és szívemben az öröm vidámító lángja. Szép a karácsony — mert az ajándékok napja.

Van olyan karácsonyi szó is, amelyik azt mondja: karácsonykor haza a meggyek. Karácsonykor otthon lesznek! Olyan jó lesz együtt lenni és hallgatni az otthon altatódalát. Majd megcsókolnak, átölelnek csendben, békességben, boldogan, mint régen. Hiszen karácsonykor mindenki egy kicsit gyermekké szereti álmodni magát, mert olyan jó elringatózni és elaludni az otthon ölelésében. A karácsony az otthon ünnepe, világít rá a karácsonyi szó a terített asztalra, az anyacsókra, a hazai küszöbre.

Aztán van olyan karácsonyi szó is, amelyik erre a szóra világít: szeretet. Jó lesz találkozni a szeretettel — mondják mások, akik szegények a szeretetre. Jó lesz érezni és látni, hogy engem is szeretnek. Jó lesz megmelegedni egy másik szív mellett, pástortűzhöz ülni havas, téli éjszakán. Jó lesz szemébe nézni a szeretetnek — hiszen a karácsony a szeretet ünnepe.

Sokak számára csak ennyi a karácsony. Sokak számára csak ennyi: láng lobban fel karácsony estéjén a karácsonyfán. Lehet, hogy ez az oka annak, hogy vannak sötét és hideg karácsonyi esték.

A mai Ige szerint még egy szava van a karácsonynak. És ez a szó a karácsony igazi szava. Ez a szó gyújtja meg a legnagyobb fényt a karácsonyfán és az ember életében. Kár, hogy sok karácsonyfán sötét marad ez a láng.

Nos, ez a karácsonyi szó azt mondja, hogy Isten szólal meg ezen az estén! A karácsony igazi szava Isten szava, Isten igéje. Maga az a tény, hogy Isten megszólal, beszél!

Az egész karácsony úgy született meg, hogy Isten elhatározta, hogy ezen az estén megszólal és megszólitja az embert szeretete szavával, a szíve irtalmával, örök és egyetlen karácsonyi ajándékával.

Ma is ez minden karácsonyestének az értelme, értéke és jelentősége, hogy a hatalmas, örök Isten a szeretet örök nyelvén megszólal.

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol ezt tudják, ahol emberek elcsendesednek a „Csendes éj, szentséges éj”-ben és várják a hívő áhitat karácsonyi szobájában, hogy megszólaljon az Ige, megszólaljon az Isten!

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol emberek felfigyelnek a megszólaló Isten mondanivalóira, ahol ez a legnagyobb öröm, legnagyobb ajándék, a legnagyobb meglepetés, hogy megszólal az Isten.

Ott van igazán szép és boldog karácsony, ahol emberek meglátják, hogy karácsonyi harangok zúgásánál, a szeretet szép szavának muzsikájánál is nagyobb, szebb, boldogítóbb az a valóság, az az ajándék, hogy megszólal az Isten.

És engem szólít meg! — A karácsony szavának ez a megvidámító szépsége, hogy mindig személyes szó. Az az Ige, amit ezen az estén Isten ajkáról hallunk, vagy amit az Ó könyvből, a Bibliából karácsony estéjén kiolvassunk, az olyan mondanivaló, olyan levél, amire az én nevem van felírva.

Karácsony estéjén Isten nem kijelent valamit, hanem személyes ügyemben szólít meg engem. Amit mond, az nem valami „ünnepe beszéd”, valami bölcseneknek való tudomány. Hanem az én kicsiny életem nagy ügyének döntő fordulata, elintézése.

A karácsony szava ezt jelenti: engem szólít meg szeretettel az Isten. Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol a megszólaló Isten szívének szeretetét megérzi a karácsonyi ember.

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol a hívő embereknek ez a vallomása: „Szólj Uram, mert jól hallja a te szolgád!”

A karácsony szava arról beszél, hogy elindult felénk az Isten szeretete. Az a Jézus, Aki karácsonykor született, Isten szeretetének személyéül született szava!

Ezért döntő és nagy dolog a karácsony, mert az Ige testté lett. Isten szeretete nemcsak szóba öltözött, hanem személyéül lett. Krisztusban „kézselfoghatóvá” vált Isten elmondhatatlan szeretete.

Ő a legnagyobbat küldte a legkisebbhez. A Fiát, a Gyermekeit adta, hogy gyermekeivé lehessünk.

Karácsonykor Isten atyai arca mosolyog a világra, hogy megváltott, boldog gyermekek egyszerre elimádkozhassák nyugodtan a Mi Atyánkot.

Jézus Krisztusban Isten szeretete indult el felém és jön el ma is hozzám, hogy Az, Aki karácsonykor született, Megváltóm, Üdvözítőm és Testvérem legyen végig az úton.



Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol tudják, hogy Isten jót akart, amikor a karácsonyt készítette.

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol tudják, hogy Isten ezt a jót, a karácsonyt nekem készítette és azért adta olyan szépek, hogy szép legyen örökké a hitem karácsonyi útja.

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol tudják, hogy Isten szeretete azért melegítette át annyi fényvel és örömmel ezt az éjszakát, hogy az ember megtudja, mit jelent ennek a csodálatos és örök Szeretetének a közelében élni.

A karácsony szava szerint Isten mindezért nem kér mást, csak annyit, hogy szeretetét, a nekem készített karácsonyt elfogadjam, hogy a gyermekek legyenek. Hogy hitben, engedelmségben, igazságban, irtalomban és alázatban Vele legyenek. Hogy szeressem Azt, Akit hozzám és értem küldött, Jézus Krisztust. Hiszen Tőle tudom majd meg mindennap szeretetének további szavait.

Milyen szépen írja Luther a karácsony szaváról: „Mit használna nekem, ha ezerszer megszületett volna, ha nem hallanám, hogy ez én-reám vonatkozik és hogy Ő az enyém lett.”

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol hívő emberek megtudják és boldogan vallják: — nem vagyok egyedül! Az örök Isten szeretete az enyém! Krisztus az én legnagyobb ajándékom: örök karácsonyom!

Ott van igazán békés és boldog karácsony, ahol valósággá válik az ősi emberi vágy: gyermek vagyok, akit szeretnek, mert Isten gyermeke lettem, akit soha el nem hagy, hanem örökkévaló szeretettel szeret az Isten! Így lesz a karácsony szava a legnagyobb örömmek a szava!

Miért van az, hogy a hitnek eszje, otthona, békessége van akkor is, amikor elműlik a karácsonyi ünnepe.

Miért van az, hogy a hit nyugodt és boldog arca énekel akkor is, amikor már rég elhangzott a karácsonyi angyalok éneke.

Miért van az, hogy a hitnek akkor is szeretetre nyílik a szíve, amikor már rég kilépett a karácsony küszöbén.

Egyetlen felelet van erre. Olyan örömet kapott a karácsonyban, amelyik örökké tart.

Egy örök fényt vett le a karácsonyfáról és ez világítja előtte az utat.

Ez a fény a karácsony szava: Isten gyermeke lett és a Krisztus testvére.

Jó találkozni ezzel az örvendő, megajándékozott karácsonyi emberrel.

Friedrich Lajos

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,

bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 8. (174) Vol. 40.

DECEMBER 1974

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid

at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Sziveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

ÁDVENT-KARÁCSONYI IMA

SEGITS URAM KARÁCSONYT VÁRNI

nekem is,
másoknak is,
a nem-szeretetteknek is,
az ellenségeimnek is.

SEGITS URAM KARÁCSONYT LÁTNI

nálam is,
másoknál is,
a magányosnál is,
otthon is,
itt is,
szerte
az egész világon.

Eredeti dallam: Halle 1704



SEGITS URAM KARÁCSONYT ÉLNI

általam is,
a másik által is,
a másikért is,
fiatalon és öregen is,
ott ahol szabad Jézusról beszélni,
ott is ahol nem,
ahol ez modern,
s ahol ez maradi.

SEGITS URAM KARÁCSONYT NÉZNI

Jézusban,
művében értem,
emberségében mindannyiunkért,
istenségében az univerzumért,
a családom szeretetében,
a magányom vigasztalásában,
új életre lendítésemben,
hűségem szolgálatban.

SEGITS URAM KARÁCSONYT VALLANI

szóban és cselekedetben,
bizonyágtévesben,
hitben,
reménységben,
szeretetben,
szeretón szeretve,
megbocsátva,
Jézus előtt egyenesen állva,
szívben csendesen, vagy
elektronikusan hangosan,
gyermektől kapott
gyermeki bizodalommal,
az “angyali dalt” aprópénzre váltva,
ma is,
holnap is...



L. B.

ÓÉV ESTÉJÉN

VALAKI ELMEGY

A világ elmúlik, és annak kívánsága is; de aki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké. (1 János 2:17.)

Ezen az éjszakán valaki elmegy tőlünk. Ezen az éjszakán az éjféli óraütés halotti harangszavára valaki kilép az életünkből. Egy kedves ismerős, szívünkhöz nőtt szerelme-mesünk: — egy esztendő, aki voltunk!

Ezen az éjszakán egy arc leválik az arcunkról és lassan távolodni kezd. Egy esztendő arca. Valaki ezt az arcot szerette, megcsókolta. Valaki ezt az arcot mosolyogni, imádkozni látta. Valaki ezt az arcot boldognak is megcsodálta.

Ezen az éjszakán valaki elmegy tőlünk. Talán észre sem fogod venni. Talán mámoros lesz a szemed. Talán elfáradt életed felett altatódalt fog dalolni az álom. És ő el fog menni téled búcsú nélkül is ezen az éjszakán.

Mielőtt elmegy, megszólítom. Hadd váltsunk vele néhány szót, mielőtt elválnék.

Amikor megállítom, megfordul, rámnéz és olyan hideg az ajka, mint a halottaké. Mégis mintha ezeket a fázós szavakat mondaná: — mit akarsz?! Minden elmúlik!

Rémülten rohanok hozzá és ijedten kapom ki az öléből kincseimet, az elmúlt év minden szép örömét.

— Ne vidd el még! Hozzá van növe a szívem, az egész életem! Ne vidd el még. Mennyit dolgoztam, álmodtam, imádkoztam érte! Ne vidd el még az örömeimet, a könnyeim taván nőttek ki, mint a tavirózsák. Ne vidd el még, érezni akarom még az illatát!

Amikor visszakapkodja tőlem az örömeimet, furcsán néz reám.

— Mit akarsz?! Nem tudod, hogy minden elmúlik ezen a világon. Vagy láttál havas télben ibolyát, vagy gyöngyvirágot? Az öröm sorsa mindig virágsors ezen a világon.

Megfordul és én ijedtem látom, hogy tarisznyájában vannak az álmaim.

— Ó, ne vidd el még az álmaimat! Egy esztendő szürke vásznán ez volt

a hímzés. A szín az életemben. Egy csomó tervem volt. Egy csomó szép gondolatom, egy csomó aranyos álmom. Ne vidd el még! Nem fejeztem még be őket. Szeretném elvégezni, boldog valósággá varázsolni őket. Vidám lendülettel, boldog akarással!

Amikor betakarja őket, valahol megszólal a harangzó és én már tudom, hogy egyszer az álmok is meghalnak.

Az órára néz. És én már rohanok. Két kézzel kapaszkodom bele a mutatóba.

— Ó, ne vidd el tőlem az időt! A fiatalságot, az alkalmat, a lehetőséget! Nézd, egy csomó elintézetlen dolgom van az Éggel és a Földdel. Ehhez idő kell!

— Volt elég! — hangzik a felelet. Miért nem éltél az idővel?!

Magamra maradvá szomorúan olvasom az idő örök törvényét: a perc porszem és le hull. Az időnek szárnya van és elrepül. Sietni kell — mert múlik és egyszer végérvényesen elmúlik az idő!

Most veszem észre hogy valamit még eltakar előlem a keze. Felelem a kezét: — egy emberarc! Egy drága, szent arc, aki talán először nézett bele a bölcsömbe, és aki talán utoljára szeretett. Drága, szent arc, amelyik nekem tűzhelyem, otthonom, mennyországom, reménységem volt.

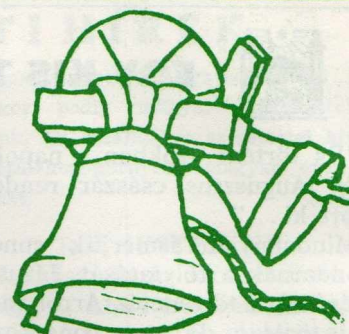
A könnyeim kérlelni kezdik: — ne vidd el még! Még szeretni akarom! Még érezni akarom a simogatását, még látni akarom a mosolyát!

De ő kérlelhetetlen és a búcsúzó könnyeimre írja:

— Öröm, álom, idő és emberek nem a tiéd! Mindez csak ajándék, kimért kegyelem. Itt minden Istené, Nála mindent újra megtalálsz.

— Várj akkor, amíg keresek egy oltárt, ahol mindent megköszönök Néki. Egy esztendő minden örömét, álmát, idejét és szeretetét.

S amíg imádkozom, érzem, imáim visszahullanak. Érzem, itt maradtak a bűneim. Utána kiáltok a búcsúzó esztendőnek:



— Nem tudok imádkozni, nem érem el az Isten kezét, könyörülj rajtam, vidd el az én bűneimet!

A válasz összetör.

— Semmi sem múlik el, amit a vétkeidből elfelejtettél és semmi sem hal meg, amit a bűneidből eltemtetél! Az idő eltöröl mindent, magával visz mindent, csak az elrontott Istenarcot nem!

Itt állunk árván a búcsú könnyeivel és egy elrontott Istenarc terhével. És most merre?!

Valahonnan messziről a búcsúzó esztendőnek még van egy utolsó mondanivalója, hozzánk érkező halk hangja: — a Kereszt felé!

És elindulunk lassan a Krisztus Keresztje felé... Forró fejjel és tá-molyogva. De milyen különös. Mire odaérünk, mintha a kereszt két fája két kinyújtott kar lenne, egy áldott ölelés. Én vagyok a kezdet és a vég — de én szeretet vagyok!

Ezen az éjszakán lesz egy pillanatom, amikor a Föld és az Ég besötétül, mert a mulandóság alagútjába érsz. Kinyújtott kézzel támogatunk, mint a vakok. De Isten felénk nyújtja a kezét.

Akkor majd elbúcsúzzunk magunktól, akik ebben az évben voltunk.

— Most már menj! Már nem vagyunk egyedül!

— Velünk az Isten!

F. L.

KISKATÉ KAPHATÓ!

Legyen minden magyar evangélikus családban a Biblia és énekeskönyv mellett káté is! Dr. Luther Márton Kiskatéja ismét kapható darabonként 1 dolláros árban, melyben a postai szállítási költsége is benne van. Megrendelhető az egy dollár előzetes beküldésével lapunk irat-terjesztésénél:

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148

CLEVELAND OH 44102.



EGY KIS TÖRTÉNELEM A KARÁCSONYI ÜNNEPRŐL



“És történt azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki...”

Mindannyian ismerjük ennek a mondatnak a folytatását, Jézus születésének a történetét. Arról van szó ami történt, de arra vonatkozólag, hogy mikor történt, ennél többet nem tudunk, csak ennyit: Augustus császár uralkodása alatt. Többet nem. Napot sem. Hónapot sem.

Karácsonykor tehát mi Jézus születését és nem Jézus születésnapját ünnepeljük. A napot nem tudjuk, a hónapot sem, sőt még az év is bizonytalan. Annyi azonban bizonyos, hogy a naptári számításba hibák csúsztak bele. Voltak kijavítható és nem kijavítható hibák. Lehet tehát, mint sok tudós állítja, hogy Jézus tulajdonképpen Kr. e. 4-ben született!

Az Újszövetség s az abban élénk táruuló apostolok korabeli egyház nem beszélnek Jézus születésének megünnepléséről. Az apostoli kor utáni kereszténység először “Epifániát” (ma: Vízkereszt) ünnepelte, azaz “Krisztus megjelenésének, vagy kinyilatkoztatásának” az ünnepét. Ennek is megvan a maga története, mert együtt vagy külön-külön különböző földrajzi helyeken ehhez az ünnephez még más motívumok is fűződtek: a Napkeleti “Bölcsek” gyermekimádása, Jézus keresztelese, a kánai mennyegző csodája — mind magán a születésen kívül. Az örömeny egyház a mai napig január 6-án ünnepli Jézus születését. Az ortodox egyházaknál január 6 Jézus keresztelesenek az ünnepe a mai napig. Megáldják a vizet, benne a keresztet s az otthonokat a szentelt vízzel. A magyar “vízkereszt” szó minden valószínűség szerint azt bizonyítja, amit Szent István kettős koronája: a magyar kereszténységnek nem csak nyugati, hanem keleti gyökerei is vannak. Nem csak Róma, hanem Bizánc is szerepet játszott a magyar kegyesség kialakulásában! Ma sok helyen, a protestantizmuson s különösen is a luteránusságon belül is, Vízkereszt a világmiszió ünnepe lett.

A nyugati kereszténységben ezt az ősi ünnepet kiszorította Jézus születésének karácsonykor való ünneplése. De miért éppen december 25-én? Erre különböző magyarázatok vannak, de egyik sem egészen biztos. A legvalószínűbbnek az tűnik, hogy kapcsolatban van a téli napj-egyenlőséggel, mely a 4. században nem december 21-re, hanem 25-re esett. Aurelianus császár (270—275) tette ezt a napot a “legyőzhetetlen nap” (Dies invicti solis) ünnepévé. A legrovidebb téli nap után újból “életre kel” a nap és napról napra jobban legyőzi a sötétséget! Amikor a római püspök Jézus születésének megünneplését erre a napra tette, ezzel akarta kifejezni azt, hogy Krisztus az igazi “világosság-nap” s azt is szimbolizálta, hogy Krisztus győzelmeskedett a Római Birodalom felett is. E rendelkezés ellen elég sok ellenállás mutatkozott keletről (Origenes, Alexandriai Kelemen stb.) de elég sok dokumentumunk

van, ami azt mutatja, hogy hamosan a 4. század közepétől kezdve nem csak nyugaton, hanem keleten is elterjedt. Általánosan kötelező ünnepévé csak II. Jusztinus császár alatt (565—578) lett. S azóta egész nyugaton ez lett a legnépszerűbb keresztyén ünnepévé a legtöbb nép és egyéb szokással egybekötve. De a nyugati keresztyénség egy részénél is a vízkereszt hagyományok nagyon erősen megmaradtak, keleten pedig megmaradt a Feltámadás ünnepe a legfontosabbnak.

December 25-én tehát valószínűleg nem született Jézus, de ez a nap választotta ki annak a megünneplésére, hogy megszületett Jézus. Nem dátumot ünneplünk tehát, hanem világ- és üdvösségtörténeti eseményt. És hálát adunk Istennek azért, hogy még mindig ünnepelhetjük!

Leskó Béla

EGYHÁZTÖRTÉNETI NAPTÁR

DECEMBER

Háromszáz éve, 1674. decemberében jelent meg Bécsben **Oxenstierna** Benedeknek, **XI. Károly svéd király** bécsi nagykövetének Emlékirata (Memorial) “a magyarországi és sziléziai szorongatott evangélikusok” ügyében. A **Gyászévtizedben** Európa sok protestáns országa igyekezett közbenjárni a halálra, gályarabságra vagy várfogságra ítélt magyar protestáns prédikátorok és tanítók szabadulása érdekében.

6. Húsz évvel ezelőtt, 1954. december 6-án halt meg Nyíregyházán **Vietórisz József** evangélikus gimnáziumi igazgató, költő és műfordító, a Tranoseius magyar fordítója. Tőle való többek között Vergilius Aeneis-ének és Georgicon-jának első teljes magyar fordítása is (sz. 1868).

7. Ezerhatszáz évvel ezelőtt, 374. december 7-én szentelték ünnepélyesen Milánó püspökévé **Ambrosius-t** (333—397), az ókori egyház egyik legnagyobb tanítóját és lelkipásztort.

8. Háromszázhuszonöt éve, 1649. december 8-án halt meg **Martin Rinckart** német archidiakónus és énekszerző (sz.

1586), a “Jer, dicsérjük Istent” kezdetű, egyik legismertebb énekünknek a szerzője.

10. Négy százötven éve, 1524. december 10-én halt máglyahalált a németalföldi reformáció egyik vértanúja, **Moller (Zutpheni) Henrik** ágostonrendi perjel, Antwerpen és Bréma környékének reformátora (sz. 1488).

10. Háromszázhuszonöt éve, 1649. december 10-én született Désen **Pápai Páriz Ferenc** orvos, tudós és szótáríró († Nagygyedden 1716-ban).

13. Háromszázhetvenöt évvel ezelőtt, 1599. december 13-án halt meg **Réczés János** esepregi esperes, hitvitázó, a helvét-ellenes irányzat egyik vezető evangélikus teológusa.

26. Harmine éve, 1944. karácsony másodnapján halt meg 47 éves korában a nagy kolozsvári evangélikus lelkész, esperes és nevelő, **Járosi Andor** (sz. a Torontál megyei Újsándorfalván, 189-ben).

27. Hatvan évvel ezelőtt, 1914. december 27-én halt meg Budapesten a breznóbányai ev. szülőktől származó nagy magyar tudós, néprajzkutató, polihistor és politikus, **Herman Ottó** (sz. 1835). Hamvai 1965 óta a Miskolc-hámori temetőben pihennek.

(Ev. Élet)

Argentína

Mozgalmas időszak volt ez év második fele az argentinai magyar gyülekezet életében. A vasárnapoként rendszeresen megtartott magyar nyelvű istentiszteletek mellett (átlagban 40 résztvevővel), a hónap első és harmadik vasárnapján spanyol nyelvű istentisztelet is volt. Az istentiszteleteket megelőzően konfirmációi oktatás; az istentiszteletek ideje alatt pedig a gyermekek számára vasárnapi iskolát és gyermek-istentiszteletet tartottunk. Szombatoként délelőtt Máter Tímár Mária és dr. Kiss Lászlóné magyar óvodát tartottak a gyermekeknek. Külön köszönet illeti Haynal Alajosné, aki már évek óta hozza és viszi koecsiájával a gyermekeket. Az elmúlt időszakban is rendszeresen megjelent gyülekezeti értesítőnk, a "HITÜNK". A Nőiesoport minden hónap első szombatján megtartotta összejöveteleit, előadók voltak dr. Leskó Béla, Nt. Pintér Sándor, Nt. Szabó Imre, Prof. Besenyi Károly és dr. Z. Sebess Jenőné. Minden hónap utolsó péntekén az "Ultimo Viernes" Csoport (fiatal házások köre) tartott értékes megbeszéléseket, boncolva az egyház viszonya a társadalomhoz tárgykört. Augusztus 11-én volt ez évben az Evangélikus Nap, amikor is többen gyülekezeti tagjaink közül beszámoltak a számukra legtöbbet mondó bibliai ígéről. A Presbitérium is havonta rendszeresen megtartotta üléseit; a júliusi ülésen megjelent Rev. Milton J. Olson az Amerikai Lutheránus Egyház délamerikai missziójának főtitkára; az augusztusi ülésen pedig Rev. Juan Cobrda, zsinatunknak az Iglesia Evangelica Luterana Unidá-nak elnöke. Jelentős esemény volt a gyülekezet életében, hogy az IELU átengedte tulajdonjogilag az eddig használt templomot és gyülekezeti házat a magyar közönségnek, a hivatalos átírás november 8-án megtörtént. Ennek fejében viszont a gyülekezet vállalta a lelkészfizetés jelentős részét, valamint az összes önfenntartási költséget. December 8-án Családi Nap volt a gyülekezetben. Ez alkalommal konfirmáltak Amboldiné Lange Mária, Klenk István, Kohánszky Katalin, Lévy Lili és Edvárd, Müller Frigyes és Pálmai Valdó. Ezen a napon volt a vasárnapi iskolai növendékek karácsonyi ünnepélye; és nyílt meg a gyülekezet szokásos karácsonyi vására is.

V. E.

GYÜLEKEZETI HÍREK

BETHLEHEM — VEND

Lelkész: dr. Flisser Ferenc

Templom: 617 E. 4th St. — Lelkészlak: 609 E. 4th St. Tel.: (215) 867-2753. Vasárnapi istentiszteletek: de. 9:15-kor vend, 10:45-kor angol, kivéve minden hónap utolsó vasárnapját, mikor a 9:15-ös istentiszteletet magyar nyelven tartjuk.

Az oltáregylet novemberi gyűlésén egyhangúlag visszaválasztották az eddigi tisztkart 1975-re: Unger Wendellné elnök, Bokán Terézia alelnök, Pecek Irma jegyző-titkár, Heller Margit pénztáros, Miholics Lajosné és Flisser Ferencné bejegyző-titkár. A huszonkét éves működésük alatt elhunyt 37 tagjukról a dec. 8-i vend istentiszteleten emlékeztek meg.

A gyülekezet 65. jubileumára eddig beérkezett adományok összege \$5702.00.

December 29-én, vasárnap reggel 8 óra-

kor magyarnyelvű úrvacsoraosztás lesz, 9:15-kor pedig magyar istentiszteletet tartunk. Ez alkalmakra szeretettel hívjuk a Bethlehem-környéki magyar evangélikusokat.

ROCHESTER, NY

Lelkész: Papp János László

Templom: Alpha Lutheran Church, 580 Winton Road North (a Browncroft sarkán). Lelkész címe: 20 Colonial Parkway, Pittsford, NY 14534. Tel.: (716) 385-1331. Magyar istentisztelet minden hó 2. és 4. vasárnapján reggel kilenc órakor, valamint nagy ünnepeken, amikor úrvacsoraosztás is van.

Kedves Testvéreim az Úrban!

Ime, ismét elérkezett a Karácsonyt váró szent időszak. Ajándékokat készítettünk szeretteink számára. Listákat készítettünk arról, hogy kinek mit szándékozunk ajándékozni. Vajjon szerepel-e Testvérem a te listádon Egyházad? Vajjon szeretteid közé tartozik-e? Vajjon elfeledted édes hazáddal, drága anyanyelveddel és otthon idegen rabságban sínylődő szeretteiddel együtt? Ez nem ünnepelő gondolat, hanem egyenes kérdés, amire talán a szent estén másnak esetleg nem tudnál, vagy nem szeretnél válaszolni. Magad előtt csak őszinte és igaz választ adhatsz, mert a Karácsony nemcsak vidám ünnepe az esztendőnek, hanem egyben az igazi magunkbaszállás gyónó napja is.

Erre a lelki magunkbaszállás napjára küldöm el az egyszerű jászolban született Kis Jézus drága ajándékát.

Lelkipásztorod

Karácsony ünnepén, december 25-én délelőtt 11 órakor ünnepi Istentisztelet és Úrvacsoraosztás az Alpha templomban. (Winton és Browncroft sarkán.)

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

December 5-ére virradó éjszaka ismeretlen egyén betört templomukba, nem annyira rablási, mint inkább rombolási szándékkal. Az oltári keresztet összetörte, sok lapot kiszakított az oltári bibliá-

Bódás János:

Betlehem felé

József, a názareti kezében bot volt. Vezeti úttalan utakon át óvatosan szamarat.

Hajnalarcú asszony ül rajta. Reszket és örül: méhe vergődő falát rugdossa egy pici láb. Betlehemig, ha elér, lesz-e bába, ágy, fedél? Szívén öröm remeg át, hogy életet annak ad, kiben nem egy kisgyerek: az üdvösség közeleg.

Tüzes szárnyú madarak: profécáik szállanak fölöttük láthatatlan, suhogó, nagy csapatban s merre útjuk célja visz, indul egy új csillag is.

Viszi hegyen-völgyön át a számár a kis anyát, s mintha tudná, kit cipel, minden lépésre ügyel. Lépte könnyű, csendes és mégis boldog remegés, üdvösséges új remény dobban át a föld színén.

Nem haddal, nem csatákon: anyaméhben, számaron, szótlanul és szegényen botorkál be szerényen Betlehembe, éjszaka a világ új korszaka!

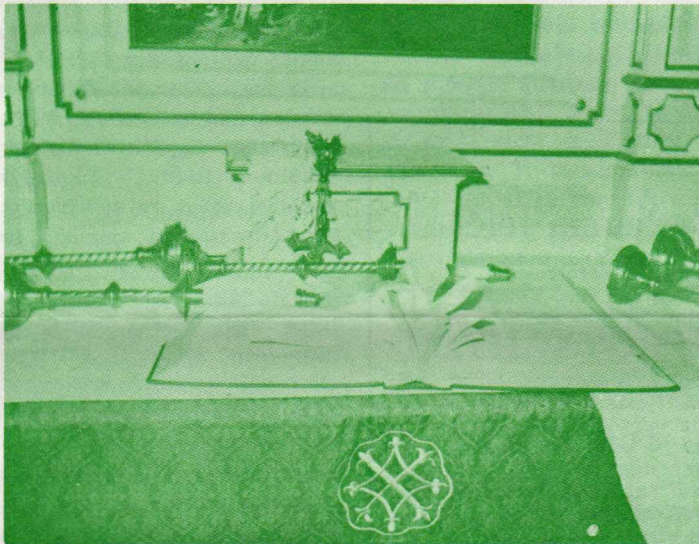
Az „ISTENES ÉNEKEK” című 1971-ben megjelent kötetből

SECOND CLASS PUBLICATION.**POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR****BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.**

ból, megrongálta a keresztelőt és a vasárnapi iskola oltárképét, stb.

Betegeink, kik az elmúlt hetekben kórházi kezelésben részesültek: Szakács Lajos, Boguszewski Józsefné, Machnik Andrew, Kótai Istvánné, Kőrösi Lászlóné, dr. Tihanyi Sándor, Gönczel József, Faragó György, Rózsahegy Kati, Gönczel Józsefné, Domján Zoltán, Kató Antal, Ferenczek József és Gömbös László.

Temetések: júl. 17-én Rituper István-



Romboló kezek munkája az oltáron.

né, sz. Siftár Irma (sz. Muraköz), 81 éves; 18-án özv. Pursch Károlyné, sz. Gyöngyösi Karolina (Rozsnyó), 94; aug. 3-án Nt. Egyed Aladár (Soltvadkert), 84; szept. 13-án özv. Vastag Jánosné, sz. Nagy Róza (Budapest), 84; okt. 10-én özv. Chure Istvánné, sz. Tóth Margit (Budapest), 83; 15-én Majoros Pálné, sz. Pál Ilona (Sajógömör), 68; 19-én Gönczel József (Zsejk, Beszt.-Naszód), 68; november 15-én Kótai Istvánné, sz. Nagy Borbála (Sárközújlak, Szatmár), 81 éves korában. "Tudom, hogy az én Megváltóm éli!"

Megkereszteltük dec. 8-án Greer Janet Lee-t.

Templomlátogatás — július hónapban a vasárnaponkénti átlag volt: angol 17, magyar 42; augusztusban 18 és 35; szeptemberben 20 és 45; októberben 15 és 47; novemberben 17 és 46.

Ezévi **bazárunk** tiszta jövedelme \$956.70 volt. Köszönet mindazoknak, akik hozzájárultak a szép anyagi sikerhez.

Magyar és angolnyelvű **vasárnapi iskolánk** közös karácsonyi ünnepélye december 22-én, vasárnap du. 4 órakor lesz az egyház nagytermében. Ezt követően kb. 1/2 6 órai kezdettel bemutatásra kerülnek a Mindszenty bíboros látogatásáról készült vetítettképek és filmfelvételek. Mindkét alkalomra az egész gyülekezet hivatalos. **Ünnepi istentiszteleteink:** dec. 24-én (kedd) éjjel 11-kor gyertyafényes angol (úrv.); dec. 25-én, karácsony első ünnepén de. 10:45-kor magyar (úrv.); dec. 26-án, csütörtökön második ünnepi magyar (úrv.) de. 10:45-kor. December 29-én a szokásos vasárnapi rend.

Mindennapi kenyér

— *Útmutató a Biblia olvasásához* —

1975. JANUÁR HÓ

1. Újév. Rm 1:1-7. — Lk 2:21.
2. 4 Móz 6:22-27. — Mt 4:12-17.
3. Ézs 43:16-19. — Mt 4:18-25.
4. Rm 14:7-9. — Mt 5:1-12.

KAR. U. 2. VAS. — JAN. 5.

Heti ige: Zsolt 91:11

5. Ef 1:3-6, 15:18. — Jn 1:1-18.
6. Vízkereszt. Ef 3:2-12. — Mt 2:1-12.
7. Csel 11:1-18. — Mt 5:13-16.
8. 1 Jn 2:7-11. — Mt 5:17-26.
9. 1 Jn 1:5-10. — Mt 5:27-42.
10. Mk 1:12-15. — Mt 5:43-48.
11. 1 Jn 2:12-17. — Mt 6:1-18.

VÍZK. U. 1. VAS. — JAN. 12.

Heti ige: Jn 1:14

12. Csel 10:34-38. — Mt 3:13-17.
13. Mk 1:1-8. — Mt 6:19-24.
14. Mk 1:9-15. — Mt 6:25-34.
15. Jn 1:35-42. — Mt 7:1-12.
16. Ézs 42:1-7. — Mt 7:13-23.
17. Zsid 2:14-18. — 7:24-29.
18. Jn 1:43-51. — Mt 8:1-13.

VÍZK. U. 2. VAS. — JAN. 19.

Heti ige: Jn 1:17

19. 1 Kor 1:1-9. — Jn 1:29-41.
20. Rm 12:7-16. — Mt 8:14-22.
21. Mk 3:1-6. — Mt 8:23-34.
22. Mt 19:3-9. — Mt 9:1-8.
23. Mik 6:6-9. — Mt 9:9-17.
24. 5 Móz 32:45-47. — Mt 9:18-38.
25. Csel 7:35-40, 51-53. — Mt 10:1-16.

VÍZK. U. 3. VAS. — JAN. 26.

Heti ige: Lk 13:29

26. 1 Kor 1:10-17. — Mt 4:12-23.
27. Ézs 19:19-25. — Mt 10:17-25.
28. Ef 3:1-10. — Mt 10:26-33.
29. Jn 4:15-26. — Mt 10:34-42.
30. Jn 4:27-42. — Mt 11:1-19.
31. Jón 3:1-10. — Mt 11:20-30.

IMÁDKOZZUNK!**URAM!**

Tégy engem karácsonyi emberré. Mária alázatát, József engedelmességét, a pásztorok hűségét add a szívembe. És így elkészített szívembe jőjj el Te magad. Ahol Te vagy, ott van angyaljárás. Virrasztó töprengésem sötét éjszakájába fényt hoznak. Nyomorúságom tehetetlen sóhaját fölviszik a hatalom Urához és helyébe, cserébe tőle erőt és örömet hoznak. Nem miattam jönnek hozzám. Hanem miattad teszik boldogá életemet. (Útravaló)